

СТАН ПРОБЛЕМИ АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ В УКРАЇНІ

Яковлєва Л. В., Баглай Т. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

mrs.bata@gmail.com

На сьогодні, стійкі до антибіотиків інфекції щорічно призводять, приблизно до 700 000 смертей у всьому світі. Прогнозується, що до 2050 р. цей показник збільшиться до 10 мільйонів смертей.

ВООЗ у Глобальному плані дій боротьби з антибіотикорезистентністю (АБР) визначає основні п'ять напрямків:

1. Покращити обізнаність та розуміння АБР завдяки ефективному спілкуванню, освіті та навчанню;
2. Розширити базу знань та доказів раціональної антибіотикотерапії шляхом спостереження та досліджень;
3. Зменшити частоту інфікування за допомогою ефективних санітарних, гігієнічних та профілактичних заходів;
4. Оптимізувати використання антимікробних препаратів системної дії (АМП) у системі охорони здоров'я людей та твариництві;
5. Розробити економічні обґрунтування стійких інвестицій, що враховують потреби всіх країн, та збільшити інвестиції в розробку нових ЛЗ, діагностичних засобів, вакцин та ін.

У 2019 році Кабінетом Міністрів України була схвалена стратегія протидії АБР в Україні до 2025 року як Національний план дій щодо боротьби із стійкістю до протимікробних препаратів.

Доведено пряму залежність інтенсивності розвитку АБР від зростання об'ємів споживання протимікробних препаратів системної дії. Тому важливо контролювати об'єми споживання АМП.

Амбулаторне (позалікарняне) споживання ЛЗ групи J01, наявних на фармацевтичному ринку України протягом 2013-2019 рр, за значенням DDDs на 1000 жителів за добу (DID), мало хвилеподібний плин із піком у 2018 році (12,559609 DID) і меншими показниками у 2014-2015 рр (10,997421 DID і 10,139154 DID відповідно).

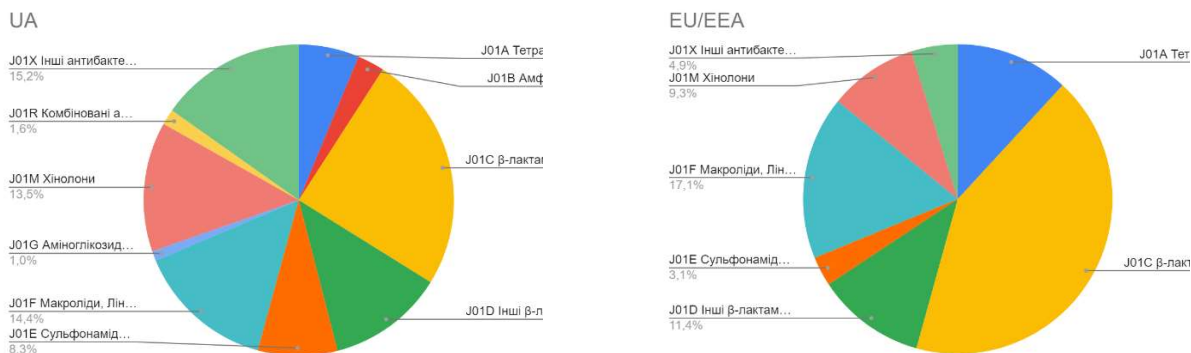
Найбільший об'єм споживання у 2019 році мали ЛЗ МНН J01FA10 Азитроміцин (1,759967 DID), J01CR02 Амоксицилін та інгібітор β -лактамаз (1,265505 DID), J01CA04 Амоксицилін (0,823454 DID), J01MA12 Левофлоксацин (0,744779 DID) і J01AA02 Доксидиклін (0,69904 DID), а також один із лідерів минулих років J01DD04 Цефтріаксон.

Структура споживання АМП в Україні змінилась з 2013 по 2019 роки. Частина споживання зросла у груп J01A Тетрацикліни, J01D Інші β -лактамі антибіотики, J01F Макроліди, Лінкозаміди та Стрептограміни, J01M Хінолони, J01R Комбіновані антибактеріальні засоби. У 2019 році на I місце вийшли J01F Макроліди, Лінкозаміди та Стрептограміни (зі зростанням об'ємів споживання від 14,41 DID до 21,12 DID) (рис.).

В країнах Європейського Союзу та Європейської економічної зони (ЄС/ЄЕЗ) за семирічний період спостереження зросла частка споживання груп

J01C β -лактамі антибіотики, пеніциліни, J01E Сульфонаміди та Триметоприм та J01X Інші антибактеріальні засоби (рис.).

2013 рік

2019 рік

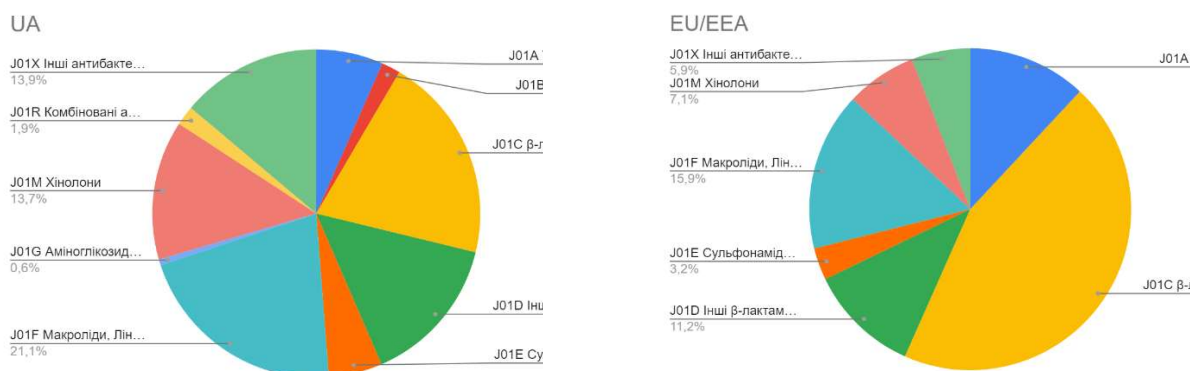

Рис. Структура об'ємів споживання в Україні і ЄС/ЄЕЗ (динаміка 2013 і 2019 років, АТС-коди)

Частка споживання найбільш рекомендованих для I лінії антибіотикотерапії β -лактамічних антибіотиків, пеніцилінів (J01C) серед інших АМП системної дії в Україні знижується з 2,869785 DID до 2,374888 DID (з 24,71 % до 20,32 %) протягом 2013-2019 рр. й є вдвічі меншою за частку в країнах ЄС/ЄЕЗ 8,290110 DID і 7,985680 DID (42,45 % і 44,72 % відповідно).

Зростання споживання окремих груп J01F Макролідів, Лінкозамідів та Стрептограмінів та J01M Хінолонів на тлі зменшення об'ємів споживання J01C β -лактамічних антибіотиків, пеніцилінів, на відміну від ЄС/ЄЕЗ є негативною тенденцією (за даними класифікації антибіотиків BOOЗ AWaRe), бо збільшення прийому препаратів цих груп сприяє розвитку АБР. Проведене дослідження показало, що в Україні спостерігається зростання об'ємів споживання АМП в DDDs на 1000 жителів за добу, але цей показник залишається суттєво нижчим у порівнянні з об'ємами споживання в країнах ЄС/ЄЕЗ, що є позитивним моментом у боротьбі з АБР. Позитивна динаміка зростання об'ємів споживання АМП системної дії є підґрунтям для активної роботи по організації в охороні здоров'я системних заходів з профілактики інфекційних хвороб усіх видів з метою зменшення загальних об'ємів споживання АМП системної дії усіх груп як одного з основних напрямів – контролю споживання АМП – боротьби з розвитком АБР в Україні.